

ASIA	Luonnonsuojelualueen rauhoitusmääräyksistä poikkeaminen
ALUE	Puijo I, perustettu 20.9.1928, rauhoitusmääräykset uusittu 21.4.1983
VIREILLETULO	23.10.2020
HAKIJA	Kuopion kaupunki Kaupunkiympäristön palvelualue Rakentamisen ja kunnossapidon palvelut PL 1097, 70111 Kuopio Hankkeen vastuhenkilö: Ismo Heikkinen, ismo.heikkinen@kuopio.fi Hankkeen yhdyshenkilö: Ville-Veikko Pääkkönen, ville-veikko.paakkonen@kuopio.fi

HYVÄKSYTTÄVÄKSI ESITETTY TOIMENPIDE

Kuopion kaupunki hakee Puijon nykyisen rinnehissin uusimiseksi luonnonsuojelulain 24 § 4 momentin mukaista lupaa Puijon luonnonsuojelualueen (I) rauhoitusmääräyksistä poikkeamiseksi. Poikkeamislupahakemus perustuu kaupunginhallituksen 20.10.2020 hyväksymään Puijon hissin ja ympäristön yleissuunnitelmaan. Yleissuunnitelma on laadittu osana Sitowise Oy:n laatimaa yleissuunnitelmakokonaisuutta, johon on sisältynyt myös Puijon tornin ja majan piha-alueen, Puijontien pysäköintialueen sekä parannettavien luontoreittien yleissuunnitelmat. Hakemus on osoitettu hissin yleissuunnitelman mukaisille toimenpiteille. Yleissuunnitelmakokonaisuus on ollut nähtävillä 1.6.-30.6.2020 välisenä aikana.

Nykytilanne

Nykyinen rinnehissi sijoittuu Puijon urheilulaakson ja Puijon tornin ja majan väliselle rinnealueelle. Nykyinen hissi on vuodelta 1965 ja on tullut teknisen käyttöikänsä päähän. Hissi koostuu ylä- ja ala-asemista, välipoistumispaikasta sekä osin peitteiseksi muodostuneesta hissilinjasta. Nykyistä hissiä käyttävät mäkihyppääjät sekä vähäisessä määrin laskettelijat. Hissin enimmäiskuljetuskapasiteetin on arvioitu olevan noin 200-250 hlö/h. Hissilinjan pituus on 352 m sekä ala- ja yläaseman korkeusero noin 94 m.

Pääosa hissilinjasta sijoittuu Puijon I luonnonsuojelualueelle, luonnonsuojelualueen osa-alueille urheilu- ja matkailupalvelualueet. Lisäksi hankealue sijoittuu Natura-alueelle Puijo (FI0600001). Hakemuksen liitteenä olevan arviointiraportin perusteella nykyisen hissilinjan ympäristössä ei ole suojeltavia, luontodirektiivin liitteen I

mukaisia luontotyyppejä tai liitteen II mukaisia lajien kasvupaikkoja. Puijo sisältyy valtioneuvoston päätökseen (1995) valtakunnallisesti merkittävistä maisema-alueista.

Kuopion keskeisen kaupunkialueen yleiskaavassa alue on osoitettu urheilu- ja virkistyspalvelujen alueeksi (VU) sekä luonnonsuojelualueeksi (SL). Puijo-Puijonsarvi osayleiskaavassa alue on osoitettu myös VU- ja SL-alueiksi sekä vu 3 -alueeksi (alueen osa, joka on tarkoitettu urheilua palvelevia rakenteita varten) ja rm-1 alueeksi (luonnonsuojelualueeseen sisältyvä matkailupalvelujen alue). Hissilinjan alaosa sijoittuu asemakaavoitetulle urheilualueelle (U), muilta osin suunnittelualue on kaavoittamatonta.

Hissilinjan ympäristö on kokonaisuudessaan Kuopion kaupungin omistuksessa.

Toimenpiteiden kuvaus

Uusi 2 -paikkainen tuolihiissi soveltuu monipuolisesti eri käyttäjäryhmille, kuten laskettelijoille, mäkihyppääjille, matkailijoille, ulkoilijoille ja pyöräilijöille. Tuolikorin sivulle voidaan kiinnittää maastopyöriä varten pyöräkoukku tai suksiteline. Kyseisen hissityypin enimmäiskuljetuskapasiteetin on arvioitu olevan noin 500-1000 hlö/h käyttäjäryhmästä riippuen.

Hissin ala-asema liittyy Puijon urheilulaakson pysäköinti- ja huoltoalueeseen, johon on suunniteltu hissille saapumista varten mm. pysäköintialue, nouto- ja saattoliikenteelle pysäkki sekä pyöräparkki. Yläasema liittyy Puijon tornin ja majan piha-alueeseen, jossa on tornin ja majan palvelujen lisäksi mm. lakialueella ulkoilu- ja maastopyöräreittejä, laskettelurinne, näköalapaikka, yritysvetoisia aktiviteetteja sekä parannetut luontoreitit. Uudella hissillä on mahdollista nousta urheilulaaksosta lakialueelle sekä laskeutua lakialueelta urheilulaaksoon.

Rinnehissin uusimiseksi nykyinen hissi kääntöasemineen ja välipoistumispaikkoineen uusitaan kokonaisuudessaan ja olemassa oleva hissilinja hyödynnetään osana uusittavaa hissilinjaa. Hissilinjan uusimiseksi on tarpeen leventää nykyistä osin peitteiseksi kasvanutta linjaa puustoa poistamalla pääosin laskettelurinteen puoleiselta sivulta. Uuden hissilinjan vapaan aukon leveytenä on lähtökohtaisesti pidetty 9-12 metriä.

Uusi ala-asema sijoittuu nykyiseen verrattuna noin 10 metriä ylärinteen ja noin 5 metriä laskettelurinteen suuntaan. Yläaseman osalta uusi asema sijoittuu nykyiselle paikalleen ja uusi välipoistumispaikka sijoittuu noin 25 metriä ylärinteen suuntaan. Ala- ja yläaseman sekä välipoistumispaikkojen yhteyteen toteutetaan hissien käytön edellyttämät valvomorakennukset. Hissilinjalle toteutetaan murskepintainen huoltoajoyhteys, joka liittyy hissien ympäristössä oleviin nykyisiin

huoltoajoyhteyksiin sekä avoimiin ja ajokelpoisiin kulkureitteihin. Hissilinjan suuntaista huoltoajoyhteyttä voidaan hyödyntää puuston poistossa, rakennustoissa sekä jatkossa hissien satunnaisissa huolto- ja pelastusajotarpeissa. Välipoistumispaikalta rakennetaan huoltotien viereen mäkihyppääjille hyppytorneille johtavat, käsijohteelliset ja maanpinnan korkeutta mukailevat teräsrakenteiset kulkutasot/-portaat. Rakenteeltaan kulkutasot/-portaat ovat nykyisen hyppyrimäen K90 alla olevia portaista vastaavat.

Ala-aseman alueella tarvetta puuston poistolle ei ole ja yläaseman alueella toimenpiteet pyritään toteuttamaan siten, että puuston poistolta vältytään. Merkittävin puuston poiston tarve on nykyisen metsäsaarekkeen osuudella, jossa lähtökohtaisesti poistettaviksi esitetyt puut on esitetty yleissuunnitelmassa 'rukseilla'. Yleissuunnitelmassa esitetty hissilinjan vapaan aukon leveys, 9-12 metriä, kulkureitit, ajoyhteydet sekä hissirakenteiden kuten pylväiden, kääntöasemien, välipoistumispaikan ja näiden perusrakenteiden sijainnit ja laajuudet ovat ohjeellisia. Ne tarkentuvat jatkossa tehtävässä hissiteknisessä suunnittelussa.

Toimenpiteiden vaikutukset

Yleissuunnitelman mukaisiin toimenpiteisiin perustuen on yleissuunnittelutyön yhteydessä laadittu arviointiraportti Natura-vaikutusten selvittämiseksi ja luontovaikutusten arvioinnista sekä erillinen arvio maisemallisista vaikutuksista. Arviointiraportin on vuonna 2020 laatinut FCG Suunnittelu ja tekniikka Oy ja maisema-arvion Sitowise Oy. Tämän jälkeen alueen nykytila on tarkistettu maastokäynneillä. Kuopion kaupungin maaomaisuuden hallintapalveluilta on pyydetty lausunto yleissuunnitelman vaikutuksista ympäröivään puustoon.

Natura-tarvearvioinnin osalta todetaan että, suunnitelmat yksin tai yhdessä muiden Puijoa koskevien suunnitelmien kanssa eivät merkittävästi heikennä Puijon Natura-alueen suojelun perusteena olevia luontotyyppisiä tai suojeltavia lajeja. Natura-arvioinnin selvittämisen ei tuonut esille seikkoja, joiden vuoksi olisi tarpeen laatia luonnonsuojelulain 65 §:n mukaista Natura-arviointia.

Muiden luontovaikutusten osalta todetaan, että Puijon hissien uusimisen yhteydessä menetetään kangasmetsäkasvillisuutta kuvioilla, joissa ei ole erityisiä luonnonarvoja. Toimet tehdään luonnonsuojelualueen urheilualueella.

Maisemaselvityksessä todetaan, että uusittavan tuolihissin vaikutukset kohdistuvat puuston poistamiseen vapaan aukon leventyessä nykyisestä 7 metristä 10-12 metriin. Myös hissilinjan muutos ala-aseman siirtyessä muutamalla metrillä nykyisestä paikastaan edellyttää puuston poistoa ja muuttaa maisemakuvaa, samoin kuin välipoistumispaikan siirtyminen

nykylinjastaan rinnettä ylemmäksi. Tuolihissin aiheuttamat muutokset maisemaan ovat paikallisia, kaukomaisemassa ne eivät juurikaan erotu. Myönteisenä vaikutuksena todetaan, että alue siistiytyy, kun nykyiset epämääräiset rakenteet poistuvat, ja ehkä samalla tärkeät näkyvät avautuvat.

Kuopion kaupunki on arvioinut puuston poiston vaikutuksia ja hoidon tarpeita jäljelle jäävän puusto osalta. Nykyisen hissilinjan ja hyppyrimäkien välissä on kapea puustoinen kaista. Tämä puustokaistale on aikojen kuluessa sopeutunut tuuleen ja toimii myös jatkossa tuulensuojana. Tuulenskaatoriski on metsäkaistaleen osalta vähäinen. Rinteen alaosassa, hissilinjan ja hyppyrimäen välissä on taimikkoa noin 80 metrin matkalla. Taimikon tulee antaa kasvaa pituutta, jotta se toimisi jatkossa tuulensuojana vallitsevia lounaistuulia vastaan. Ylitiheää taimikkoa tulisi harventaa siten, että paikalle kehittyy kuusi-mäntysekapuusto. Hissilinjan pohjoispuolella oleva iäkäs kuusikko kapenee hissilinjan rakentamien vuoksi noin 6 metrillä. Tämä lisää tuulenskaatoriskiä jonkin verran mutta riskin ei arvioida olevan merkittävä. Metsikko on kohtuullisen elinvoimainen eikä sitä tule käsitellä lähitulevaisuudessa.

Perustelut

Teknisen käyttöikänsä päähän tulleen hissien uusimisella mahdollistetaan hyppyrimäkien ja laskettelurinteen käyttömahdollisuudet myös jatkossa. Uusittava monikäyttöisempi hissityyppi parantaa lakialueen vetovoimaa ja matkailumahdollisuuksia, saavutettavuutta urheilulaakson suunnasta sekä vähentää osaltaan ajoneuvoliikenteen tarvetta lakialueella.

Hissilinjan puuston poiston keskittämällä laskettelurinteen puoleiseen metsäsaarekkeeseen mahdollistetaan kapeamman metsäsaarekkeen säilyttäminen tuulensuojana hyppyrimäkien sekä pohjoisen metsäsaarekkeen suuntaan. Uuden välipoistumispaikan sijainti on optimaalinen hyppyrimäkien käyttöön ja uusilla teräsrakenteisilla kulkuyhteyksillä muodostetaan hyppääjille turvalliset jalankulkuyhteydet hyppytorneille. Lisäksi hissien ajotarpeiden ja nykyisten hyppyrimäkien huoltoajoyhteyksien keskittämällä samoille kulku-urille vähennetään maaston kulumista.

Toimenpiteet eivät vaaranna luonnonsuojelualueen (Puijo I) perustamistarkoitusta ja ovat tarpeellisia alueen käytön kannalta. Toimenpiteiden ei myöskään arvioida heikentävän merkittävästi niitä luonnonarvoja, joiden perusteella Puijo on Natura 2000 -verkostoon liitetty.

Ehdotukset lupaehdoksi

Hakija esittää, että jatkossa tehtävän hissitekniikan suunnittelun yhteydessä sekä ennen rakennustöiden aloittamista alueella pidetään

maastokatselmukset, missä katselmoidaan tarkentuvat hissitekniset suunnitelmat, työmaajärjestelyissä huomioitavat asiat sekä hissilinjaan rajautuvan puuston käsittely ja alueelle mahdollisesti jätettävät maapuut.

POHJOIS-SAVON ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUKSEN RATKAISU

Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus myöntää Kuopion kaupungille luvan poiketa Puijon I luonnonsuojelualueen rauhoitusmääräyksistä hakemuksen mukaisesti seuraavin ehdoin:

- hissilinjan leveys, linjaan rajautuva puuston käsittely sekä hissirakenteiden sijainnit ja laajuudet tarkentuvat hissisuunnittelun yhteydessä. Suunnitelmat tulee käydä yhdessä läpi ELY -keskuksen kanssa ennen rakennustöiden aloittamista.
- jäljelle jäävän puuston käsittelyssä ja hoidossa tulee huomioida puuston tuulenkestävyys ja maisema-arvojen säilyminen.

PERUSTELUT

Puijon I luonnonsuojelualueen rauhoitusmääräysten mukaan alueella on kielletty mm. kaikenlainen maa- ja kallioperän vahingoittaminen ja muuttaminen. Kiellettyä on myös kaikenlainen muu toiminta, joka saattaa muuttaa alueen maisemakuvaa tai vaikuttaa epäedullisesti kasvillisuuden tai eläimistön säilymiseen. Kaupungilla on rauhoitusmääräysten mukaan oikeus käyttää aluetta urheilu- ja matkailutarkoituksiin ja rakentaa niitä varten tarvittavia laitteita luonnonsuojelualueen luonnetta vaarantamatta. Rakentaminen tapahtuu kaupunginvaltuuston päätöksellä lääninhallituksen hyväksymän suunnitelman mukaisesti. Suunnitelmaa hyväksyessä on otettava huomioon ne periaatteet, mitä rakentamisen osalta on todettu aluetta koskevissa hoito- ja käytösäännöissä, jotka ovat rauhoituspäätöksen liitteenä.

Uusittava hissilinja sijoittuu pääosin Puijon luonnonsuojelualueen osa-alueelle urheilualue. Hissilinjan yläosa ja yläasema sijoittuvat luonnonsuojelualueen matkailupalvelualueelle. Urheilualueella voidaan luonnonsuojelualueen hoito- ja käytösäännösten mukaan harjoittaa perinteiseen tapaan ns. talviurheilumuotoja, jotka eivät lumipeitteen aikana ja maan ollessa routaantunut oleellisesti vahingoita kasvipeitettä, sekä kesäaikaan suunnistukseen ja harjoituksiin. Muista toiminnoista päättää kaupunginhallitus kuuluaan lääninhallitusta (nyk. ELY -keskus). Matkailupalvelualueen osalta todetaan, että Puijo tunnetaan matkailun piirissä nimenomaan näköalapaikkana, jollaisena se pyritään säilyttämään. Matkailuun liittyvät palvelut keskitetään matkailupalvelualueelle.

Luonnonsuojelulain 24.4 §:n mukaan ELY-keskus voi yksittäistapauksessa myöntää poikkeuksen luonnonsuojelualueutta koskevista rauhoitusmääräyksistä, jos poikkeaminen ei vaaranna alueen perustamistarkoitusta ja on tarpeen alueen hoidon, käytön tai tutkimuksen kannalta.

Pohjois-Savon ELY -keskus katsoo, että hissilinjan uusiminen tarvittavine rakennelmineen ei vaaranna Puijon I luonnonsuojelualueen perustamisen tarkoitusta, metsäkasvillisuuden ja maiseman suojelua. Lisäksi ELY -keskus katsoo, että toimenpiteet ja rakenteet, joille lupaa haetaan ovat tarpeen urheilu- ja matkailupalvelualueiden hoidon ja käytön kannalta. Uusi hissilinja rakennetaan suunnitelman mukaan pääosin olevan hissilinjan paikalle. Ala-asemaa siirretään 5 metriä laskettelurinteen suuntaan, yläasema säilyy paikallaan. Tuolihissi on 2 - paikkainen ja vaatii 9-12 metriä leveän tilan. Hissilinjan pohjoispuolisesta metsäsaarekkeesta on tarpeen poistaa noin 70 puuta (havu- ja lehtipuita, joiden läpimitta on > 10 cm). Hissilinjalle tulee noin 8 pylvästä, jotka perustetaan maavaraisesti tai kallion pintaan ankkuroituna. Hissin pylväiden maanvaraisten anturoiden arvioidaan olevan kokoluokkaa 3 x 5 m. Louhinnan kokonaistarve tarkentuu hissiteknisen suunnittelun yhteydessä.

Alueelta tehdyn maisemavaikutusten arvioinnin mukaan tuolihissin aiheuttamat muutokset maisemassa ovat paikallisia eivätkä juurikaan erotu kaukomaisemassa. Vaikutusten Puijon valtakunnallisesti arvokkaaseen maisema-alueeseen arvioidaan olevan vähäiset. Hankealueen kasvillisuus on luontoselvityksen mukaan tavanomaista kangasmetsäkasvillisuutta eikä alueella esiinny harvinaisia tai uhanalaisia lajeja.

Hissilinjan alue on pääosin luonnonsuojelualueen urheilualuetta ja yläosastaan osin matkailupalvelualuetta. Hissilinjan uusiminen on tarpeen urheilun alueen käytön kannalta. Hyppyrimäkien käyttö edellyttää, että mäkihyppääjät pääsevät ylös mäkihyppytorneihin. Hissilinja palvelee mäkihyppääjien lisäksi laskettelijoita, pyöräilijöitä, matkailijoita ja muita alueella liikkuvia. Toimiva hissilinja voi lisäksi vähentää autoilua Puijon lakialueella.

Luonnonsuojelualue sijaitsee Natura-alueella 'Puijo'. Natura - luontotyyppi-inventoinnin mukaan hankealueella ei ole Natura - luontotyyppijä. Alueelta ei myöskään ole tiedossa luontodirektiivin liitteen II tai IV eliölajeja. Pohjois-Savon ELY -keskus katsoo näin ollen, että hanke ei heikennä Natura-alueen luonnonarvoja eikä luonnonsuojelulain 65 §:n mukainen Natura-arviointi ole näin ollen tarpeen.

MUUTOKSENHAKU

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Itä-Suomen hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty. Asian on esitellyt luonnonsuojelun ylitarkastaja Anne Grönlund ja ratkaissut ympäristöylitarkastaja Antti Lammi.

PÄÄTÖS

Hakijalle saantitodistusta vastaan

TIEDOKSI

Ympäristöministeriö

Kuopion Luonnon Ystävien Yhdistys ry.

Kuopion kaupunki, sähköpostitse:

Ismo Heikkinen, ismo.heikinen@kuopio.fi

Ville-Veikko Pääkkönen, ville-veikko.paakkonen@kuopio.fi

Tämä asiakirja POSELY/1987/2020 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument POSELY/1987/2020 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Grönlund Anne 26.11.2020 15:39

Hyväksyjä Lammi Antti 26.11.2020 15:39